

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Vienna la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 80. etajiu
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 189.

Brașov, Duminică 26 August (8 Septembrie).

1907.

După alegere.

Dăm loc în fruntea foii articolului ce ni-l trimite sub titlul de mai sus corespondentul nostru redând simțăminte și cugetările sale după învingerea electorală a Românilor Beiușeni.

Din acest articol se reoglădează bucuria, speranța apoi grija și dorința ca solidaritatea conducătorilor cu poporul bihorean, ce s'a manifestat așa de strălucit și căreia este a se da-tori învingerea dela 26 August să fie păzită și cu sfințenie păstrată și să dăinuiească cu tot mai mare putere:

Beiuș, 5 Septembrie 1907.

Fără luptă și cheltuială de muncă nu este schimbare în viața unui popor.

Și lupta și truda aceasta s'au intrupat totdeauna în bărbați de caractere pronunțate și formate de izgonirile și vijeliile mari și năstrusnice, de cari un popor bătut au fost în trecut de trebuințele pe cari le simțeste în prezent și de idealurile mari și mântuitoare, la cari privește în viitor.

Aceste trăsături, ce s'au pretins în toată scurgerea istorică a vremurilor dela bărbații ajunși în fruntea unui popor îi fac și pe conducătorii Românilor din acest colț de țară și mai de aproape, pe tinerii și învăpăiații noștri advocați adevărați luptători naționali și buni hotărâți, și puternici stegari ai intereselor și aspirațiilor poporului român.

Dacă e recunoscut principiul că în viața politică și socială a unui popor, moravurile bune coboară din sus în jos; atunci luptele și isprăvile bărbaților noștri săvârșite în anul din urmă ne încredințează, că viața românească din părțile Beiușene privește la un viitor mai bun, vrednic de muncă harnică a muncitorilor și deșteptătorilor ei și vrednic de purtarea și ținuta acestui popor amărât și de multe ori hulit, care însă azi dă tuturor cărturarilor și conducătorilor, puși în fruntea lui, o lecție rară și instructivă.

Acest popor părăsit pân'acum, lăsat prada intunecului, patimilor și jafurilor ovreești, astăzi trimite în sfatul țării pe unul din cei mai distinși fii ai neamului românesc. Și o face aceasta în urma unei munci abia de un an. Că ce și cât înseamnă pasul acesta, azi numai acela va fi pricepând, care știe și a văzut, cum acest ținut românesc zeci de ani a zăcut și crescut în ghiarele corupției și ale umilirei, și care știe și a văzut că și în anii din urmă tocmai Românii, — vechi și noi — i-au cumpărat cinstea — ce-i drept foarte scump — și au dus-o drept omaj contelui Tisza.

Drept aceea n'avem trebuință de umilita terfelire a sufletelor veștede, nici de hăcuirea faptelor unora, cari n'au avut poate țaria sufletească, în urma împrejurărilor în care se află, să lupte cu noi. Vor fi știind și cunoscând și ei greutățile și amarul vieții ce îi apasă. De aici faptul, că partea cea mai grea a luptei am dat-o chiar față de unii dintre ai noștri.

— „Măi” — îmi zice un prieten — „Dumnezeu să te ferească de slujbașii români! Nicăiri n'am avut așa grea și inversunată luptă ca față de pretorii și notarii români. Mai bine să fie toți străini, decât să te istovești și să te lupți cu acela ce-i de-o lege și de un sânge cu tine.”

Bine! dar făcând un lucru mare, n'ai să te opintești de piedeci mici, ci cu mândria biruitorului avem să trecem preste toate aceste și cu dragoste avem să-i indulcim pe toți și să-i atragem cătră noi. — Toate năcazurile și greutățile luptei ne-au făcut să ajungem la vrâsta, când trebuie să plecăm în toate întreprinderile noastre dela cunoștința de noi înșine; dela cea mai deplină și serioasă cunoștință a tuturor puterilor și slăbiciunilor noastre. Și cunoștința aceasta va da o nouă energie sufletelor harnice și hotărâte.

Lupta a fost grea. Cei dela putere nu mai cunoșteau vre-o apucătură, la care să nu fi recurs. — „le” — îmi zice în noaptea alegerii corespondentul dela „Deutsches Volksblatt” Dr. Arendt — „am descris toate lucrurile așa cum le-am văzut și s'au petrecut, dar am temerea că sau mă vor trage la indoială pe cuvântul că așa fi pe partea Românilor, sau că doar le-aș fi prea exagerat. Publicul nostru cu așa ceva nu-i obișnuit de pe la alegeri.”

Înzădar. Baionete, sulite, săbii, pietrii, foc, toate aceste n'au putut împedea roadele trudei noastre; trezirea și înălțarea ideilor de neam, limbă și lege.

Și la această ispravă azi privește cu mândrie și jaluzie toată suflarea românească.

Biruința însă n'are să ne îndemne la odihnă, ci la muncă și mai intensivă și cumpănită, mai ales pe terenul economic, unde sunt mai multe neajunsuri, plânsori și asupriri. — Cele două bănci românești întemeiate, una în anii trecuți în Vașcău, iar cealaltă astimp în Beiuș, au să-și cumpănească foarte bine chemarea și rostul în aridicarea culturală și economică a țărânului din părțile acestea, nu cumva leacul să fie mai rău decât morbul. — În chipul acesta învățăturile, răspândite în zilele din urmă în mijlocul poporului dela sate, au să fie intrupate și în practica vieții și faptele noastre au să-i grăiască lui de aci înainte și aceste îi vor grupa umăr la umăr sub steagul luptelor naționale.

El, poporul, este și trebuie să fie adevărata temelie a politicii naționale. Poporul cu mintea lui simplă și naturală, cu obiceiurile lui istorice, cu graiul lui nemăiestrit, este izvorul din care curge toată puterea de viață a dăinuiri noastre naționale.

Stans.

Repășirea deputaților sârbi din partidul naționalităților. Ziarele maghiare au lansat zilele acestea știrea că deputații naționaliști sârbi, Manoilovici, Musiczky și Mrksici s'au hotărât să repășească la toamnă din clubul dietal naționalist și să se alăture partidului independist, pe motiv că nici când nu s'ar fi simțit bine în clubul naționalist, deoarece n'au aderat la năsuințele »distrugătoare de stat« ale deputaților români și slovaci.

Bucuria ziarelor șoviniste a fost însă de scurtă durată, căci dep. Manoilovici publică acum o declarație, în care zice că știrea lansată despre pretinsa lor repășire din clubul naționalităților e falsă și că a fost pusă în circulație de dușmanii Sârbilor radicali.

Vicepreședintele camerei Návay despre votul universal. Vicepreședintele camerei, Návay Lajos, și-a ținut alaltăeri darea de samă în Mezökövácsház. În discursul său s'a ocupat de astădată »numai de chestiunile cele mai importante dela ordinea zilei«. Prin urmare a vorbit și despre reforma electorală. Elaborarea acestei reforme, a zis Návay, înaintează repede, ea însă nu va ajunge la toamnă înaintea parlamentului... Atâta poate spune că dușmanii »națiunei« nu vor fi împărtașiți cu votul universal, căci exercicierea votului universal nu este un drept natural ci o »funcție de stat«.

Ce-o mai fi și asta?!

Koșuthiștii și Croații. Partidul independist tratează iarăși cu Croații. Mijlocitorul e Battyanyi. Croații urgitează demisiunea lui Rakodczai și numirea de Ban a unui bărbat al coaliției. De se va întâmpla aceasta, Croații sunt gata a face concesiuni în chestiunea căilor ferate.

Partidul koșuthist e divizat în două. O parte vrea împăcarea cu Croații, cealaltă, sub conducerea lui Hentaller se împotrivește și vrea să iasă din partid.

FCILETONUL »GAZ. TRANS.«

Căruța Poștei.

(Cum călătoreau strămoșii noștri)

de Nestor Urechia.

(Urmare.)

Printre călătorii străini trebuie să menționăm în I-ul rând pe căpitanul de Moltke, viitorul ilustru mareșal, care în anul 1835 trecu prin Muntenia. De Moltke apreciază calitățile surugilor și zice că în ziua când această țară va avea o armată, artileria ei va poseda excelenți conducători de tren, lucru ce s'a adevărit, cu prisosință în urmă.

Avem dela călătorul francez Stanislas Bellanger în opera sa (Le Kéroutza) o minunată descriere a căruței de poștă și a modului de a călători în Principate, pe la 1836.

Iată în ce mod topic și spiritual, Bellanger ne descrie poștele române și o călătorie în Principate:

»In nici o parte din lume, după câte știu, scrie Bellanger, nu se călătorește cu mai multă repeziciune, dar într'un mod mai puțin confortabil ca în Moldo-Valahia. Poștele valache sunt de 4 leghe, adică de 16 kil. Fiecare are câte o stație, unde călătorul găsește cai de călătorit, ori de trăsura, ori încă bivoli, sau boi.

»Ai dar, după plac, 4 mijloace de tran-

sport; pe jos, călare, în trăsura, sau în fine cu bivoli, sau boi.

»Nu vorbesc de cel dintâiu, nici de cel de-al patrulea; ori care ar fi siguranța ce prezintă, ele sunt prea economice, de aceea și costă foarte scump. Rămâne dar transportul călare, sau în trăsura.

»Călare ești întovărășit de un poștaş, care are funestul obicei a străbate spațiul în goana calului; trebuie însă să te ții de el, de teamă să nu te rătăcești și să faci de trei ori drumul obicinuit, dat fiind că drumuri nu există în această țară. »Sosești astfel la destinație cu un frumos lumbago! Ce importă însă, dacă ai sosit!

»In trăsura, întovărășit de doi sau de trei surugii, pleci, cu luțea unui strașnic vânt; nu mergi pe pământ, ci d'abia îi atingi ca o rândunică, pierzi respirația și auzul și vederea, asfixiat de praful, care te învăluie din toate părțile.

»Vrei să călătorești în Moldo-Valahia? »Te duci la aga sau la ispravnicul din orașul în care locuiești. Acest funcționar te întreabă unde te duci, în ce zi și la ce oră, și unde stai. Ți dă o podorojnă, adică o carte de drum, ce trebuie să arăți la fiecare căpitan de poștă. Plătești apoi prețul total convenit și te întorci liniștit acasă.

»In ziua și la ora convenită, vezi apă-rând în fața ușei D-tale un modest vehicul, acela care ți-e destinat. Am zis modest cu intențiune.

»Inchiptuiți-vă o cutie fără capac, înaltă

de 30 degete, largă de 2 picioare, lungă de 3, așezată pe 4 roți contruite dintr'o singură bucată cu toporul din gros, și pe 2 »osii de lemn. In toată această construcție nu intră un singur cui. După cum vedeți ceva mai mult ca o roabă, ceva mai puțin ca un car: să-i zicem albă. Două »streanguri drept hamuri, 2 »gleauri, și un »câpăstru în care animalul își bagă sau din »care și scoate capul cu ușurință, iată ceea »ce leagă 8, 10, 12 cai la o oiște încă cu »coaja sa. Trei din cai sunt călăriți pe deselate »de trei surugii, care așteaptă, »flegmatic »cu biciul în mână, să fi gata. La acest »moment te ghemuești cum poți pe patul »de fân fermentat, cu care căruța, drept »seacă, este umplută; dai semnalul de plecare. Atunci I-ul surugi scoate un țipăt »ascuțit, sălbatic, descriind cu biciul cer-curi împrejurul capului, și pleci fără ra- »zim de nicăiri, agățându te de marginile »echipagiului tău, precum un călăreț neis- »cusit se ține de coama calului ce a luat'o »la goană.

»Funcțiunile celor 3 surugii nu începe »decât dincolo de bariere, când I-ul începe »să urle în mod aci trist, aci vesel, tot- »deauna discordant, până ce răsuflarea îi »lipsește. Al 2-lea îi succede, apoi al 3-lea »și în fine cel dintâiu începe din nou, acom- »panindu-și cântecul cu gesturi turioase, »lovituri de bice sgomotoase și »evoluzioni »de picioare nebune, așa ca ardoarea cai- »lor să nu poată înmuia un singur mo- »ment. Surugiul de îndată ce a dat dru-

mul la al său »do din piept, uită tot, sau »mai bine, nu-și mai aduce aminte decât »de trei lucruri: gâtleju-i, biciu-i și caii.

»Vehiculul și călătorul sunt pentru el »accessorii nedemne de atențiune. El stră- »bate spațiul fără calcul. Șanturi, gropi, »torente, stuțisuri, nimic nu-l sperie, nimic »nu-l oprește. Caii, de altminteri, îl ajută »minunat. El mănâncă spațiul cu o »impe- »tuozitate extraordinară.

»O roată se rupe, căruța șovăie, pierde »echilibrul, răstoarnă pe călător, îi rupe »coastele, și totuși își urmează drumul, »săltând ca o minge elastică. Călătorul »geme, cheamă, strigă în gura mare după »ajutor: degeaba! Surugiul n'aude, nu vede. »Sosit la stație și numai atunci bagă el de »seamă că-i lipsește o roată și... călătorul«.

Bellanger, căruia i-a plăcut să »pre- »sare cartea sa cu atâtea anecdote, n'ar fi lipsit de sigur, de ar fi cunoscut'o, să re- »lateze legendara pățanie a metropolitului Veniamin, care plecase și el condus de surugii.

Sfințenia călătorului impunea surugii- »lor, cari nu îndrăzneau să dea drumul vo- »cabularului lor împănăt cu oarecari excla- »mațiuni, în cari sfinți de tot soiul și multe »alte lucruri, erau invocate. Ce se întâmplă »însă? Caii neobicinuiți cu noul cast voca- »bular întrebunțat de conducătorii lor, la »primul fâgăș mai adânc stătură pe loc, în- »țepenii. Hi! murgule voinic! Hi breazule »al tatii! Inainte bălana maichii, că duci pe »Inalt Prea Sfântul! Nimic! Trăsura nu ur-

Tablou comparativ.

(Fine.)

Insituții economice alcătuite direct prin și pentru sătenii noștri avem însă prea puține. Pe lângă »Asociațiunea pentru lit. și cultura poporului român«, care are o secție economică și pe lângă Reuniunea agricolă din Sibiu și Orăștie — abia mai avem 12 însoțiri satești de credit, sistem Raiffeisen, alcătuite de Reuniunea de agricultură din Sibiu în comunele: *Aciliu* cu 161 membri și capital de k. 3220. *Apoldul-român* cu capital de c. 3820. *Loman* cu 100 membri și capital de c. 4000. *Pianul-de-jos* cu 83 membri și capital de coroane 1650. *Pianul-de-sus* cu 298 membri și capital de c. 5960. *Rechita* cu 89 membri și capital de c. 1780. *Roșia săsască* cu 52 membri și capital de c. 1891. *Mohu* cu 208 membri și capital de coroane 4160. *Veștem* cu capital de c. 2340. *Ilmbav* cu 65 membri și capital de c. 1336. *Nucet* cu 40 membri și depuneri de c. 3175. *Bungard* — cu finea anului 1905, de când sunt aceste date, n'a publ cat raport.

Mai avem apoi o societate de lăptărie în Săliște cu 222 membri și c. 9200 capital. În anul acesta s'a alcătuit în comuna Hitiaș prima tovărășie pentru arendarea pământului. Iar în vre-o 15 comune s'a alcătuit de curând, câte o tovărășie ocazională pentru asigurarea vitelor. La aceste mai adăugăm încă societățile de consum din Blaj, Caransebeș, Făget și alte câteva mai mici în sate din Bănat și Sălagiu. În fine școala economică dela seminarul din Sibiu, școala de menaj și de lucru de mână din Sibiu, atelierul de lucru de mână din Orăștie și am încheiat întreagă lista a așezămintelor și institutelor noastre economice. Avem dar tabloul că față de vre-o 2100 bănci populare și societăți de consum, producțiune și valorizare din România — toate pentru săteni și înafară de băncile comerciale din orașe — noi Românii din Ungaria, cu băncile noastre dela orașe cu tot abia avem la vre-o 200 instituții economice, dintre cari direct a sătenilor abia sunt peste 30 !...

Dar nu numai față de frații din România, despre cari se poate zice că trăesc în alte condiții — dar și față de conlocuitorii noștri suntem în o păgubitoare inferioritate.

Astfel *Sașii*, în număr de abia 200.000 suflete față de 3 milioane de Români, au 14 bănci la orașe, 127 bănci satești sistem Raiffeisen și 13 societăți de consum. Mai au apoi 3 școli agricole, 10 cursuri pentru meseriași, o școală de menaj, două școli pentru lucrul de mână și 2 mari Reuniuni agricole.

Tot așa *Sârbi*, pe lângă băncile dela orașe au 235 însoțiri pe sate, cari mai susțin încă 110 grupări ocazionale, ce se ocupă cu afaceri de producțiune, valorizare și consum. Membrii însoțirilor sârbești la finea anului 1905 au fost în număr de 7227, iar capitalurile acestor însoțiri cor. 69.482 și fonduri de rezervă k. 53.324 și apoi deșpuneri spre fructificare 1 milion 159 mii.

Situația *Maghiarilor*, adăpostii de puterea guvernamentului, e neasămănat mai bună. Atât numai, că instituțiile cu caracter maghiar nu sunt toate ale poporului maghiar, căci cele mai multe sunt făcute cu ajutorul statului, quasi pentru

Intreagă țara. Dintre multimea instituțiilor acestea, amintim numai câteva. În temeiul legii din 1898 s'a alcătuit: »Insoțirea centrală de credit« în Budapesta, — foarte probabil că luând ca model băncile populare din România, pentru-că atât la centrală cât și la însoțirile pe sate se lucrează aproape la fel ca la băncile populare din România. De această Centrală din Budapesta, se țineau la finea anului 1905 1939 însoțiri satești, cari cuprindeau 6113 comune.

Toate aveau aproape un jumătate milion de membri cu capitaluri de vre-o 110 milioane coroane! Dintre aceste însoțiri vre-o 200 se ocupă și cu afaceri de producțiune, valorizare, consum, parțelare etc. — iar restul numai cu afaceri de credit. Special cu afaceri de consum se ocupă altă centrală numită »Hangya«, care avea la sfârșitul anului 1905, 659 însoțiri de consum răspândită în toată țara.

Aceste însoțiri aveau 99.972 membri cu 204,113 quote (părți) în sumă de 2 milioane 429 mii 197 coroane. În magazine aveau mărfuri în preț de 4 jum. milioane coroane!

Pentru valorizare și producțiune lucrează mai ales »Insoțirea agricultorilor maghiari«, care avea la 30 Iunie 1906 — 1291 membri cu 3557 quote în sumă de 711.400 coroane. Mai au apoi o Centrală a însoțirilor creștine cu peste 400 însoțiri, în mare parte de credit și alte o multime. În total în Ungaria sunt la vre-o 3500 însoțiri satești cu caracter maghiar!

Nu mai facem comparație între ce găsim în alte țări față de ce avem noi pe terenul muncii economice — prin întovărășire.

Credem că și numai spicuirile de până aici ne dau deplina și trista iconă a inferiorității noastre pe acest teren.

Că și Românul poate face dacă vrea — ne-o dovedesc frații din regat. Tocmai ca să dovedim asta și apoi să ajutăm luarea hotărârii firme de a porni muncă mai intensivă și pe acest teren — am scris paginile aceste.

O muncă stăruitoare ni-se impune. Pilde, teren, capabilitate, trebuință — avem. Să vrem dar!

„Rev. Econ.“ Vasile C. Osvadă.

Cronica din afară.

Consiliul de ministri ruși a hotărât ca imediat după constituirea *Dumei a treia*, să i se supună spre votare un proiect de lege agrară. Dacă Duma va refuza să voteze proiectul, așa cum a fost alcătuit de guvern, ea va fi imediat dizolvată.

Dezmințirea demisiei patriarchului. Din Atena se anunță că știrile despre derisiunea patriarchului ecumenic sânt neîntemeiate.

Ministrul de externe rus la regele Eduard. Din Marienbad se anunță că dl. Iswolsky, ministrul de externe al Rusiei, a sosit aci, venind din Carlsbad și a luat prânzul la regele Eduard, înapoiindu-se la Carlsbad după amiază, după ce a avut prealabil o convorbire cu ambasadorul Angliei la Viena Sir. Edw. Goschen. Regele Angliei a remis d-lui Iswolsky marea cruce a ordinului »Victoria«, iar secretarului ministrului de externe al Rusiei, contele Pahlen, ordinul »Victoria«.

oasele atât de scuturate de căruța de poștă. Vai! El avu niște tovarăși de noapte, pe cari un post de cine știe câte săptămâni i făcuse nemiloși!...

Mai departe, X. Marmier, ne arată proasta stare a drumurilor și zice că ceea ce se numește în această țară *drum mare* nu e adesea decât o simplă linie trasă pe un teren mișcător, cleios, pe care cea mai mică ploaie i face *impracticabil*.

»Plâng, zice X. Marmier, pe călătorul care este obligat să treacă prin Valahia. Cel ce nu are propriul său echipaj, n'are la îndemână decât 2 mijloace de locomițiune: trăsuri cu chirie și căruțe de poștă.

»Trăsurile cu chirie (*trăsurile de Herasca*), sunt mai toate construite după același model și seamănă cu niște dricuri. Când intri într-o așa trăsură, trebuie să uiți că ai picioare și să te resemnezi a nu vedea nici cer, nici peisaj. Ești ca într-o cutie, închis în trei părți, prin perdele de piele și n'ai ca perspectivă, în față, decât pielea de oaie ce acoperă spetele chirigului. Și coastă scump să fi scuturat în aceste trăsuri și dacă timpul e frumos poți să ai norocul să faci o leghe la ceas; dacă plouă, sosești când va plăcea lui D-zeu«.

Cam la aceeași epocă, neuitatul nostru Ion Ghica a făcut o călătorie dela București la Iași, pe care o descrie, cu deosebită veselie și mult spirit, în una din scrisorile sale către Vasile Alexandri.

Iată câteva rânduri din această no-

Situația din Maroc. O telegramă sosită Joi după amiază ziarului »Temps« anunță că comandantul Drude cu trupele sale de lângă Casablanca a fost Joi în mare primejdie. *Trupele franceze erau aproape de a fi înconjurate*. În ultimul moment, în minutul cel mai critic, sosiră nouile trupe ale generalului Drude, cari au împrăștiat pe cabili. Din partea francezilor au căzut opt morți, între cari maiorul Provaust și locotenentul Penika. Ambii au fost uciși la o distanță de 500 metri de tabăra franceză. În Paris știrea a produs o colosală emoție, și se așteaptă cu mare nerăbdare amănunte.

Bureți răsăriți din creeri șoviniști.

Atragem atențiunea cetitorilor asupra următoarei împărțiri ce-o primim dela un amic al foaiei noastre:

Dej, în 6 Sept. 1907.

Onorată Redacție!

În Dobrițin apare o foale ungurească cu numele »Karikas«. Nu știu o cunoașteți ori ba. Atât esteriorul, cât și conținutul foaiei pare a fi mai mult umoristic decât serios. Până acuma n'am văzut-o. În zilele trecute mi-a venit în mână din întâmplare numărul 35 din 31 August al acestei foi. Pe fața primă din numărul acesta se află o poezie intitulată »*Úzenet a tárkányi legényekhez*«, care nu numai că e plină de murdăriile cele mai ordinare la adresa noastră a Românilor, dar e o directă batjocură a codului criminal maghiar.

Precurcării și zierele maghiare, se înțelege, tac și nu iau act despre așa ceva.

Pe lângă Beiuș și Pánade poezia aceasta — care alăturat v'o trimit în copie fidelă — va fi o dovadă bunișoară a culturai ungurești și a spiritului, ce stăpânește pe șoviniștii maghiari. Observ că poezia e iscălită de un anumit »*Ifj. Széll István*«.

Copia e fidelă. Eu iau garanță personală pentru adevăratatea celor scrise aici. De altcum numărul original îl țin la mine, pentru orice eventualitate.

a. i.

Iată textul în traducere românească:

Cătră flăcăii târcăieni!

A invins așadar Valahul, a căzut Maghiarul, Munții Beiușului nu răsună de cântec vesele S'aude urletul de oarde sălbatice, Vântul mână departe glasurile de dobitoace. Ce altă înfățișare are acuma ținutul Vătămare au suferit flăcăii târcăieni.

Steag tricolor a fâlfâit atins de vânt Cătă speranță nu a cuprins inimile tari [maghiare

Din Târcaia toți cei voinici s'au dus la Beiuș, Și-au intrat în luptă pentru principile lui [Kossuth

Și-a invins Valahul, au pierit speranțele Ear lacrimi varsă flăcăii din Târcaia.

A invins dar Valahul, nu-i nimic dragi flăcăi, Veți învinge și voi, va bate cealul și pentru voi,

Când pe văile și colinele Belușului Maghiarul va chema pe Valah la câteva [Invărtituri,

Când Dumnezeu va zice: nu-i păcat Dacă Târcaienii vor tăia în carne valahă.

Puneți focușul acum deodată la o parte Va mai fi lipsă de el, veți vedea voi că va fi, Când poporul maghiar va striga lipitorilor [sale, De se va cutremura cerul și pământul, eăi destul! Și eu voi fi acolo, dacă voi trăi până atunci: Atunci va fi petrecania noastră, flăcăi din Târcaia!*)

STIRILE ZILEI.

— 25 August v.

Pretinsul atentat contra Maj. Sale. care s'ar fi săvârșit alaltăieri în Klagenfurt, se desminte din loc competent. Guvernorul Carintiei bar. Haim declară, că știrea despre pretinsul atentat contra Maj. Sale s'a produs astfel, că pe teritoriul marelor împărătești a fost arestat un ofițer italian, bănuț de spionaj.

La congresul internațional de statistică ținut zilele aceste la Copenhaga, d-nul D. Sturda, președintele consiliului de miniștri român, a fost proclamat membru de onoare al institutului internațional de statistică.

Dela magistratul orașului primim spre publicare următoarele: Prin aceasta se aduce la cunoștința publică, ca în urma înaltului emis al ministrului de interne din 1 August 1907 Nr. 7869/pres. Întrunirile de controlă pentru ostași neactivi ai oastei comune ces. și reg., ai honvezimel reg. ung. și a gloatelor nu se vor ține în anul acesta. Oficerii în rezervă sunt însă datori a se anunța după cum a fost uzul până acuma.

Epidemie de vărsat în Viena. — Din Viena se anunță următoarele: Date fiind cazurile de vărsat constatate în ultimele săptămâni, ministrul instrucțiunei publice al Austriei a dat ordin ca vacanțele școlare la Viena să fie prelungite până la 1 Oct. n.

Vase japoneze la Triest. Vasele de război japoneze »*Tsukuba*« și »*Tehitox*« au sosit eri în Triest. A urmat un schimb de vizite între amiralul japonez Jjuin și contele Montecuccoli, comandantul marinei.

*) În originalul maghiar:

Úzenet a tárkányi legényekhez.

Győzött hát az oláh, elbukott a magyar, Belényesi hegyek nem hangoznak vig dalt: Tűszös vad hordáknak üvöltése hallszik, Állati hangokat a szellő messze hajt... Be' más képe van most ennek a vidéknek, Bántodása van a tárkányi legénynek.

Háromszínű zászlót lengetett a szellő, Kemény magyar szívbé mennyi remény szállott Tárkányból, ki ép volt, Belényesbe ment el, Kossuth elveért ki a sikra állott. És győzött az oláh, tüntek a remények: Könyre fakadtak a tárkányi legények.

Győzött hát az oláh, se' haj jó legények, Majd győztek még ti is, út még az az óra, Mikor Belényesnek völgy, halmos határin Magyar oláh szólit egy-két fordulóra. Mikor az Isten is azt mondja: nem vétek, Hogy oláht vágnak a tárkányi legények.

Hadd kerüljön most a fokos a padlásra, Lesz még arra szükség, meglássátok lesz még, Mikor a magyar nép a vészopónak Eget-földet rázón azt dörögi, hogy — elég! En is ott leszek majd, hogyha addig élék: Akkor mulatunk mi tárkányi legények!

ifj. Széll István.

nea din loc... Acoperindu-și cu groază fața, astupându-și urechile, Metropolitul Veniamin fu obligat a permite surugiiilor să-și îndemne caii, cum știa ei, surugiește!

Dar și ce schimbare de decor la prima interjecție surugiească! Caii sburară și farmecul se curmă!

În 1848 celebrul scriitor, academician francez, X. Marmier,*) întreprinde o călătorie în Orient și trece și prin Muntenia, umblând pe drumul T.-Severin-Craiova-București-Brăila-Galați.

X. Marmier este foarte nemulțumit de călătoria sa; nimic nu-i place, toate îl desgustă.

Aceasta se explică ușor; civilizația occidentală la care se adaptează X. Marmier nu se putea deprinde cu moravurile patriarchale și apucăturile orientale ce domneau încă la aceea epocă în Țările Române și din care, de altminteri, multe ne-au rămas încă.

Hazlie este descriția odăi și a bucatelor ce-i oferă unicul hangiu din T.-Severin. Patul este un șir de scanduri pe care stă așternută o rogojină. Cu dispreț, cu ochii închiși, X. Marmier mănă din lipia și din ghiveciul »olla potrida« cum îl numește el, ce-i prezintă hangiu. Se mângâie, gândindu-se că va putea petrece o noapte în tihnă, singur, să-și odihnească

*) X. Marmier. Du Rhin au Nil, etc. (Paris, 1847.)

stimă descriere, cuprinsă în scrisoarea, datată din anul 1881 și intitulată: »O călătorie dela București la Iași înainte de 1848«:

Azi te pui în tren la 9 seara, după ce ai prânzit bine la Hugues sau la Broff, arăți tichetul conducătorului care vine și îți timbrează cu cleștele, fumezi o țigară două până la Ploești; acolo îți bei ceaiul în tihnă, te întorci în vagon, apoi te înfășori bine în tartan, îți pui paltonul căpătâi, te lungești pe canapeaua de catifea roșie, sau în vagonul pat, dormi ca acașă vre-o nouă ceasuri, și la opt dimineața te deștepti la Roman. Aici cafea cu lapte, cu un *kippel* două, și 17 ciasuri, minut cu minut, după ce ai plecat din București, te găsești transportat pe malul îmbalsamat al Bahluului, în fosta Capitală a fostului principat al Moldovei, unde ajungi dormit, mâncat și odihnit.

Ei vezi, acum 40 de ani nu era așa. Imi aduc aminte că odată plecam din București spre Moldova:

După mai multe vizite pe la Vornicie, la Postelnicie, la Agie, la casa poștei, alergături cari au dăinuit vre-o zece zile, într-o Vineri în sfârșit, pe la orele 3 d. a., trose, pleose, intră în curte opt cai cu doi surugii, precedați de un ciauș călare. Cât te stergi la ochi înșirase caii, câte doi, doi la trăsură, un fel de brișcă ușoară, s'o duci cu un cal; într-o clipă eram la capul podului de afară, *bariera moșilor* de astăzi; chiuiau și plesneau surugii pe ulițele

Bucureștilor de ridicau lumea în picioare, bărbați și femei alergau la uși și la ferestre ca să vadă cine trece.

La strajă un fel de logofăt în scurteică lungă de pambriu verde se arată înaintea cailor.

— Ho, ho! și oprește trenul, cine sunteți dumneavoastră? mă întrebă apropiindu-se cu șapca în mână de ușa trăsurei.

— Sunt cutare, îi răspund eu, declinandu-i numele și pronumele.

Căpitanul de barieră scoase un petic de hârtie din buzunar și înseamnă cu creionul zisele mele, muind vârful creionului de plumb pe limbă, la fiecare literă.

— Și unde mergeți dumneavoastră?

— La Iași.

— Să nu fie peste graniță?

— În Moldova.

— Dar pașaport aveți?

Scot pașaportul și-l arăt; căpitanul mi-l ia din mână, se uită la dânsul, îl mai întoarce, șoptește ceva cu secretarul său, apoi intră amândoi în cancelarie, de unde es după o jumătate de ceas cu pana după ureche, și îndoiind pașaportul pe cute mi-l înapoiază cu cuvintele:

— Să umbli sănătos, coconașule. La barieră, se isprăvise caldarâmul și o luăm pe șleau, cu roatele în noroiu până la bucea, caii la pas, și surugii cro-

Seara sa dat un prânz în onoarea oaspeților japonezi la contele Montecuccoli.

Amănunte asupra deraierii dela Lemberg. Un martor ocular povestește următoarele despre deraierea trenului accelerat din apropierea orașului Lemberg: »Trenul părăsise stațiunea Novo-Sjelec, când deodată am simțit o zguditură puternică. Lămpile s'au stâns, pachetele cădeau peste pasageri, iar aceștia au fost isbiți de toate colțurile vagoanelor. S'a produs o panică de nedescris printre călători. Aceștia au încercat a se salva sărind prin ferestre. Locomotiva eșise de pe linie, târând după sine opt vagoane, dintre cari primele două au fost răsturnate și au luat foc. Două vagoane au fost cu desăvârșire sfărâmate. Din patru vagoane pasagerii au sărit prin ferestre și pe acoperiș. Dintre călătorii primului vagon au fost trei morți, un student grav rănit. O ușă care s'a rupt a căzut peste un soldat zdrobindu-i ambele picioare.»

În vagonul poștal al trenului deraiat se află 2.000.000 lei, expediați din București. Vagonul acesta este păzit încontinuu de jandarmi.

S'a constatat că deraierea a fost provocată de câteva traverse putrede. Funcționarii căilor ferate au raportat la timp asupra acestui fapt, dar nu s'a luat nici o măsură.

Mare foc în Anvers. Din șase părți au izbucnit Joi teribile incendii și cele mai mari magazine au fost distruse. Pompierii și trupele din geniu luptă contra flăcărilor furioase, dar nu pot decât să împiedice întinderea lor mai departe. Despre stângere nu poate fi vorba. El cel mai mare incendiu care s'a văzut vreodată la Anvers. Populațiunea e cuprinsă de o panică de nedescris, deoarece sunt temeri că »banda incendiatorilor» va da foc întregului oraș. Până acum au fost arestați trei membri ai acestei bande.

Arestarea atentatorului rus din Veneția. Rusul Naumoff, care a tras 5 focuri de revolver contra contelui rus Komarowski, rănindu-l grav, a fost arestat la Veneția.

Știri mărunte. În Ungaria de nord a căzut prima zăpadă. Ținutul Tatrei e pretutindeni acoperit cu zăpadă.

— Din Kecskemet se anunță că acolo bântue epidemia de tifus în mod înfricoșat. Sunt vre-o 500 de bolnavi, dintre cari 30 au murit.

— La manevrele, cari se țin acum pe teritoriul comitatului Budapesta, s'au tras două gloanțe de Manlicher asupra colonelului Fabricius, care a fost ușor rănit.

— Căpitanul poliției din Murăș oșorheiu, Szász Bela, a fost rănit de un individ cu un glonț de revolver.

Oficiul de dare al orașului Brașov aduce la cunoștință că, în sensul §-ului 3 din statutul pentru ținerea de câni, consemnarea cânilor pe anul 1907/8, care conține totdeodată și darea prescripției pentru fiecare câne, este gata și e depusă la receptoratul orașenesc, unde se poate examina de toți cei interesați în zilele dela 9 Septembrie 1907 până la incl. 12 Sept. 1907. Tot în acest timp se pot prezenta la acest oficiu eventualele recursuri în scris în contra consemnărilor.

indu-le cu bicele la dungi bășicate pe spinare.

După patru ore de răcnete și injurături, cruci și răscruci, sfinți și evanghelii, pe la opt seara intram în curtea poștei dela Șindriița; picioarele cailor pocniau de câte-ori eșiau din noroiul gros, cleios și adânc. Făcusem 16 kilometri.

Acolo, după-ce m'am rugat și m'am certat vre-o două ceasuri cu căpitanul de poște, cu căpitanușii și cu ciaușul, mi-s'a dat de hatâr un surugiul cu șeșe cai în loc de opt scriși în podorojnă; și pe când se ridica luceafărul de ziuă eram la Movilița, altă poștă. Aici refuz complet de a mă porni înainte; argumentul căpitanului era convingător.

— Cum să-ți dau cai, domnule, păcatele mele, că aștept din ceas în ceas să pice curierul rusesc dela Tarigrad; și cu omul împărătesc nu e de glumă, că-i știu păpara.

Iată-mă dar oprit în drum. Domnul știe cât.

Căpitanul, om politicoș, m'a poftit în odaia de mosafiri să mă încălzesc și să mă odihnesc pân'or sosi caii din sus sau din jos.

Pe un pat sofa, dela sobă până la fereastră, dormea de-a lungul căpitanușii, cu un copil la sân, alături cu culcușul căpitanului, care la strigătul de tenor al surugiului meu, sărise din plapomă numai în papuci și în cămașe de borangic; pi-

Aviz. Din cauza repausului dominical va fi deschisă în cetate, mâine, în 8 Septembrie n. numai farmacia la urs a d-lui Victor Roth colțul Strada Hirscher și orfanșcolul Nr. 1 (fost târgu Straelor) în apropierea teatrului.

Musică la promenadă. Musica orașului va concerta la promenadă în următoarea ordine: Măne, Duminică, la orele 11 $\frac{1}{2}$ pe promenada de jos, iar Luni, Marți, Joi, Vineri și Sâmbătă la orele 5 tot pe promenada de jos.

Un candidat de avocat, cu praxă, care să poată lucra independent și să mă poată substitui la judecătoria, află aplicare imediat în cancelaria mea, eventual cu 1-a Octomvrie a. c. Condițiunile după învoiere reciprocă. Basiliu P. de Harsianu, adv. în Sibiu (Nagy-Szeben).

Aparate fotografice pentru diletanți. Recomandăm tuturor cari se interesază de arta fotografiei, acest sport plăcut și ușor de învățat casa specială provădută cu articoli din domeniul fotografiei a firmei fondată în anul 1854. A. Moll k. u. k. Hof-lieferant Wien I Tuhlauben 9. La cerere se trimite preț curent ilustrat.

Convocare.

Onorații membri ai *despărțământului Murăș-Oșorheiu* al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român», precum și toți sprijinatorii acestei instituțiuni, sunt invitați prin aceasta a lua parte la *adunarea cercuolă*, ce se va ține la 2/15 Septembrie a. c. la 3 oare. Țd. a. în școala confesională gr. or. din comuna Medesfalău.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Constituirea biroului.
3. Raportul comitetului.
4. Raportul cassarului și proiectul de buget.
5. Alegerea comisiunilor necesare.
6. Eventuale disertații ce se vor însinua la prezidiu.
7. Rapoartele comisiunilor.
8. Alegerea comitetului.
9. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală din Bistrița.
10. Eventuale propuneri.
11. Inchiderea adunării.

Murăș-Oșorheiu, la 11/24 August 1907.

Pentru comitet:

Dr. Enea Draia, *Stefan Rusu*,
prezident. secretar.

Voci din public*)

Răspuns la o insinuație.

»Tribuna« din Arad în n-rul său de la 1 Sept. n. a. c., într'un chip mascat, dar destul de transparent, caută a mă aduce în legătură cu articolul »Egy szó a nemzetiségi kérdéshöz« scris de »Un compatriot paroch de limbă valahă« (egy oláh-

*) Pentru cuprinsul celor publicate sub rubrica aceasta, răspunde numai autorul. — Red.

cioare la picioare cu căpitanușii dormiau sforăind doi bieți călători, cari, ca și mine, așteptau sosirea de cai. O căldură amestecată cu duhoarea de oameni adormiți, de nu-ți puteai trage sufletul!

Sâmbătă seara ajungem în Urziceni, capitala județului Ialomița, oraș înecat în mocirlă dintr'un capăt la altul.

Peste zi începuse un vânt rece și noroiul se învărtose, strângându-se de frig, încât încet, încet se făcuse tare ca fierul, formând o cale zdruncinată; roatele săriau din hop în hop, aruncându-mă la fiecare pas al cailor dintr'un colț într'altul al trăsării. Până la jumătatea poștei Mărgineni, am mers cum am mers, dar acolo, dând într'un vâgaș adânc înghețat, m'am pomenit cu trăsura într'un peș, se rupsesse oșia și rămăsesem în trei roate. Surugii descălecară, se uitară, deteră fiecare trei fluere de mirare, ceea-ce însemna că era cazul grav; unul dehamă șuașul și porni pe fugă spre poștă să caute ajutor.

Din ce în ce mai mult crivățul se întea și frigul mă pătrundea; m'am strâns cât m'am strâns, dar dacă am văzut ș'am văzut, m'am dat jos, imitând pe surugiul ce rămăsesse cu mine, m'am adăpostit la spatele trăsării, dând din mâini și din picioare; dar și așa n'a trecut mult și n'am mai putut juca, simțiam că amortiam, mă apucase un fel de piroteală; atunci m'am hotărât să deham și eu pe celălalt șuaș, și am luat-o la fugă spre poștă în voia lupi-

nyelvű lelkész honfitársunk) și publicat sub signatura literile (Dp.) în n-rul penultim al foii »Erd. Hirlap«. Și pentru că bănuiala să prindă, »Tribuna« e în stare să spună neadevărul, că articolul ar fi signat simplu (D.) Declar procedura aceasta a »Tribunei« de o înșinuatie perfidă, și provoc pe adevăratul autor al aceluși articol, ca dacă ține să fie socotit om de omenie să-și spună numele chiar în »Tribuna« și să nu mai continue jocul de duplicitate, ce-l face de atâta timp. Eu n'am scris nici când articoli pentru foi ungurești cu atât mai puțin pentru »Erdélyi Hirlap«, și socotesc, că cine își aroga de a spune un cuvânt în chestiunea naționalităților, se cade să ese pe față, dacă urmărește un scop cinstit, în favorul binelui public. O chestiune așa de cardinală nu e permis să slugească de paravan anonimilor, nici de unealtă netrebnică pentru trebușoare personale.

Cluj, la 5 Sept. n. 1907.

Dr. Elie Dăianu,
protopop.

ULTIME STIRI.

Budapesta. 7 Sept. Deputatul naționalist slovac Hodza a declarat că a primit știri pozitive, că Sârbii radicali vor eși din clubul naționalist. În adunarea partidului radical sârbesc, ce se va ține mâine în Rima, se va enunța exodul acesta.

Budapesta. 7 Sept. În cunoscuta afacere a *furtului de acte dela Inalta Curte de compturi* a intervenit o schimbare. Acuzatul Iulius Hajdu a fost dat judecăței. În același timp a fost însă dat judecăței și Zoltan Lengyel ca autor moral al furtului.

Petersburg. 7 Sept. »Agenția Vestnic« află că întrevederea între ministrul de externe al Rusiei Isvolski și regele Eduard s'a raportat la *încheierea tratatului anglo-rus*. Se poate spune de pe acum, că acest tratat nu va provoca nemulțumiri din partea puterilor și că va înlătura prilejurile de neînțelegere dintre Rusia și Anglia. Tratatul va favoriza bine înțeles consolidarea păcii generale. După ce-și va termina cura la Karlsbad, d-l Isvolski se va duce la Viena, unde va fi primit în audiență de către împăratul Francisc Iosif și apoi va avea o întrevedere cu baronul de Aehrenthal.

Petersburg. 7 Sept. În închisoarea din Ietritomir a izbucnit o *revoltă sângeroasă*. Directorul Grukovski și subdirectorul Kraotschenko au fost răniți mortal. Un intendent superior și doi arestanți au fost uciși.

Gernăuți. 7 Sept. În apropiere de Radăuți a *deraiat un tren de marfă*. Un mecanic a fost omorât, un altul grav rănit. Locomotiva și mai multe vagoane au fost sfărâmate.

lor cari începuse a urla. Pe la jumătatea drumului venia rotarul poștei călare, aducând un drug de lemn la spinare, și despre ziuă intră și trăsura mea în poștă. Am petrecut ziua de Duminică în fabricarea oșiei și seara pornirăm spre Focșani, oraș a două Principate, capitala a două județe, a Slam-Râmnicului pentru Muntenia și a Putnei pentru Moldova.

Peste șeșe ceasuri isprăvisem, se îndeplinesse toate formalitățile prescrie de legi și regulamente, un slujitor îmi adusesse pașaportul cu iscălitura ispravnicului, Iordache Pruncu, chehajaua îmi adusesse *podorojna* și iată-mă iar pe drum, trăsând și pleznind.

Caii vestitului privilegiu aveau privilegiul de a se hrăni cu răbdări prăjite, cum zicea surugiul, mâncare care-i făcea ceci la pânțe și ușori la carne, te duceau într'o goană dela o poștă la alta, alergau cât puteau bietele debitoare, negreșit cu speranța totdeauna înșelată, că dincolo vor căpăta câteva dramuri de ovăz. M'au dus dela Focșani la Iași ca vântul. Zăpada acoperise grunzii, pusesem trăsura pe tălpi de sanie și alunecam ca năluca pe șesul alb.

A cincea zi după plecarea mea din București priviam dela Râpedea încântătorul tablou ce se desvălue înaintea ochilor la apărerea lașilor.

Bruxelles. 7 Sept. — În Anvers a fost aseară liniște, la care a contribuit în mare parte și ploaia. Focul continuă, pericolul a trecut însă. La Amsterdam a fost arestat un lucrător de diamente. Poliția a fost în cunoștință că în curând vor sosi la Anvers 3 anarhiști, 2 germani și un francez.

Constantinopol. 7 Sept. — Un incendiu a distrus eri o sută case și prăvălii din cartierul Vedicu.

Bibliografie.

A apărut »*Lucafărul*« Nr. 16 cu următorul sumar: C. Sandu-Aldea: Datorie. — D. Nanu: Turnul de Ivoria (poezie). — Dr. Alex. Bogdan: Limba literară și limba populară. — I. Borcia: Ifigenia de Goethe, Act. IV. Sc. V-a. — G. C. Ionescu: Boierul (sfârșit). — * * * Din popor. — V. Cioflec: Impresii: Umilă Coroană... — O. C. T.: Pagini străine: Scamatorul din Notre-Dame de Anatole France. — Zoe (Garbea): Expoziția de artă din Veneția (1907). — Cronica: Frăție. O carte foarte bună. Un institut biblic. Știri. — Poșta Redacției. — *Ilustrațiuni*: Oscar Spăthe: Satir (brons), Bacantă (marmură), Bustul arhitectului Clavel, Joița (marmură), Evlavie (Bas-relief în marmură).

A apărut o nouă carte de rugăciune intitulată »*Laudă lui Dumnezeu*« pentru credincioșii de religione ortodoxă română cuprindând: rugăciunea de întinșă, de sferă, de sfânta Liturgie, pentru taina mărturisirei, precum și alte rugăciuni folositoare.

Acastă carte de rugăciuni e negru și luxos legată și aurită. Formatul ei e sub octav. Are 255 pagini și costă numai 90 bani, plus 10 bani porto.

Atragem atențiunea fie-cărui doritor de asemenea cărți de rugăciuni, cari în felul lor n'au mai eșit până acum la noi Români. Fie-care carte are și un toc de carton tare, în care se păstrează.

»*Cuvântări bisericesci de Masillon*« traduse din originalul francez de Ioan Geș protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. Preț 5 corone (6 Lei 50, plus 30 bani porto).

Predici și învățături la toate Duminicile și săbătorile anului culesse de *Petru Maior de Dicio-Sân Martin* editate acum de prima dată cu litere latinești de Dr. E. Dăianu. Toate 3 părțile cu 3 corone plus 30 bani porto.

Cheia Raiului e o carte nouă apărută acum pentru credincioșii români greco-catolici care cuprind în sine rugăciunile de dimineață și de seară la sfânta Liturgie și la toate trebuințele sufletesti. Această carte e tipărită cu litere frumoase și mari latinești pe 256 pagini și e foarte frumos legată iar pentru o mai bună păstrare are fie-care și câte un toc tare de carton. Prețul ei e numai de 75 bani plus 10 bani porto recomandat mai mult. Se potrivește foarte bine ca dar de Crăciun.

În Tipografia »Carmen« din Cluj a apărut partea a IV din »*Predici sau învățături*« la toate Duminicile și Săbătorile anului culesse de *Petru Maior de Dicio-Sân Martin*. Editate acum prima dată de Dr. Elie Dăianu. Prețul 1 coroană. Toate patru părțile se pot procura și prin Librăria A. Mureșianu.

A apărut în institutul grafic Minerva »*Două neamuri*« de Sandu Aldea cu cuprinsul următor: Un arăndaș, Despărțire, La țară, Acasă, Tinerețe, Nepotul lui Mihail, Seri de iarnă, Invrăjbiții, O afacere, La oaste, Alte învoieli, Singură, Seceta Pierzanie, Ogorul strămoșesc. Prețul 1 cor. 50 plus 20 bani porto. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branicea

Să capetă pretutindeni

Kalodont

Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

Nr. 13233-907.

Escritura de licitație cu oferte.

Lucrările de reparatură la casa orașenească numită „Casa statului“ repararea turnului și a coperișului dela turn, preliminate cu 26,500 cor., mai departe străformarea urloaelor preliminate cu 1296 cor. 82 fl., și reconstruirea unui pisoir în locul umbliătorii și a pisoarului existent, preliminară cu 883 cor. 84 fl., toate aceste lucrări se vor da în antreprisă în 19 Septemvrie 1907 la 10 oare a m. pe cale de licitație cu oferte în localul oficiului despărțământul V. al magistratului (Strada Aurarilor Nr. 5, Etagiul II).

Condițiunile detaiate, precum și planurile și preliminarile de spese, cei interesați le pot vedea până la ziua de licitație în menționatul local al primăriei în oarele de oficiu (dela oarele 7—1 a. m.)

Brassó, în 27 August 1907.

2992,1-2.

Magistratul ordșenesc.

Comercianții de mărfuri coloniale și drogueristii din Brașov

au onoarea a aduce la cunoștința Onoratului public, că au convenit ca începând cu ziua de Luni, în 9 Septemvrie a. c. să închidă prăvăliile

în fiecare zi la oarele 7¹, seara, iar

Sâmbăta la 8 oare seara.

Pe lângă această încunoștințare Onoratul public este rugat ca târgurile de seara să le facă mai de timpuriu, ca să se poată ținea oara fixată pentru închiderea prăvăliilor.

Kaiser-Borax

Pentru cultivarea frumseței și sănătăți.

Kaiser-Borax imprimată fetei o peliță fină, frumosă și albă. Escelent pentru cultivarea gurei și dinților. Folositor la cătar și răgușală. Kaiser-Borax face apa môle și forte bun pentru curățirea pielei. Precauțiune la cumpărare. Veritabil numai în carton roșu, cu 15, 30 și 75 bani, cu instrucție detaliată. Nică decum necarbonat!

Singurul producător pentru Austro-Ungaria: GÖTTLIEB VOITH, WIEN II/1.

ȘCOALA privată de muzică KAISER

concesionată de k. k. autoritate școlară.

WIENA VII, VIII și XI Bezirk. — Anul școlar al 34-lea.

Școala pentru toate ramurile de muzică vocală inclusive Opere și Operete (Pian, cant, orgă, toate instrumentele de orchestră și specialități teoretice). Curs pentru examene de stat, (în anul școlar 1906/1907 au fost aprobăți de stat 35 candidați ai institutului — până acouși 179. — Curs pentru dirigenți de muzică, candidaților li se oferă ocazie a dirija orchestra și chor. După absolvire se îngrijește de angajament. Cursuri speciale pentru profesori de pian. Cursuri feriale (Iulie—Septemvrie). Secție pentru instrucție teoretică pe cale de corespondență. Frecvență anual 350 școlari din intern și străinătate. Pateri didactice de rangul I.

Prospecte și informații gratis din cancelaria Institutului.

2986,1-1.

WIEN, VII/1 Zieglergasse 29.

Conspect al familiilor de încredere, care primesc școlari cu pension.

Unde?

se poate cumpără ieftin și bun Stofe de Rochii moderne pentru Dame de tot felul.

Pelerine de dantelă,
Voil de lin,
Batiste, Satin,

Cretone, Flanel,
Zephir, Barchent,
Oxford, Stofe de in,

Pânzături de masă cu metru, **Servete, Garnituri** de masă și pat. — **Mătăsării** pentru bluse și rochii. — **Stofe de lână** pentru bărbați de costumuri întregi.

Toate mărunțișurile pentru croitori. 2941[8-10.]

În salonul de mărfuri Parthie și Resturi
Strada Neagră Nr. 35

JULIUS RESCHNER.

Primul atelier românesc de spălat și călcat în Brașov.

— AVIZ! —

Subscrisa am onoare a aduce la cunoștința On. public din loc și streinătate, că în atelierul meu de **spălat și călcat,**

se spală tot felul de haine de vară

pentru Dame, Bărbați și Copii cât de fine, precum și rufărie, gulere, manjete și altele, asemenea și trusouri pentru mirese cu

Prețuri foarte ieftine.

Rog deci pe On. public a mă cerceta cât mai mult, spre a se convinge de acurateță și prețurile reduse, ce le fac.

Cu distincă stimă

Văduva Maria Cacâz,

Strada Măcelarilor Nr. 3.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutateilor celor mai cerbicoase la stomac și pânteece, în contra cărcelilor și acrelei la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorholdelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răsuândire, ce crește mereu de mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de rēcă.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metcdul cel mai nou, pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. —40 b. Cincă bucăți cor. 1.80.

Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9. c. și reg. furnisör al curții imperiale.

— Comande din provincia se efectuează diluice prin rambursă postală —

La deposite se se cēră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Viator Roth și en gros la D. Eremias Nepoții, și C. H. Neustädter.

Cruce séu stea după electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și invioreză

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: dursurilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, impedearea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, sgărcituri de inimă, asmă, auđul greu, sgărcituri de stomac, lipsa poffei de mâncare, rēcă la mâni și la picioare, reumă, podăgră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din tôte părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confundă cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Crucea-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja isfinităteea crucei mele electro-magnetică e recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Pretul aparatului mic e 6 cor.

folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copii și femei de constituție forte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țēră și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.